

LUISTEREN LEIDT TOT RELATIE

Verdieping bij de publicatie 'Op hoop van zegen' rond pionieren

We maken kennis met een pioniersteam dat in hun dorp een pioniersplek wil starten voor jonge gezinnen. Want jonge gezinnen ontbreken in de kerk en worden gemist. Als het team verkent *hoe* ze kunnen gaan pionieren, worden ze door de landelijke kerk uitgedaagd om te luisteren naar hun context. Zijn er inderdaad jonge gezinnen voor wie dit team iets kan betekenen? Past pionieren met jonge gezinnen echt bij hun eigen kwaliteiten en verlangens? Een ontdekkingsstocht volgt...

Als het pioniersteam gaat luisteren naar wat er speelt, blijkt dat er in het dorp vooral oudere mensen wonen en dat aanwas van jonge gezinnen niet te verwachten valt. Want doordat het dorp midden tussen natuurgebieden ligt, is er geen ruimte voor nieuwbouw. Deze ontdekking kan een reden zijn om te stoppen met het voorbereiden van een pioniersplek. Of een reden om te gaan ontdekken waar wél behoefte aan is in het dorp. Op welke manier kun je ontdekken hoe je kunt pionieren? Welke lessen zijn de afgelopen jaren daarover geleerd? En hoe kan dit bestaande gemeenten helpen? Naar deze vragen kijken we in dit artikel.

WAT BEDOELEN WE MET LUISTEREN?

Pioniers zijn doeners. Veel pioniers willen snel aan de slag: een activiteit organiseren, een locatie regelen, mensen samenbrengen en meer. Overigens voelen ze niet zelden enige druk van de zendende kerk, die graag snel resultaat ziet. Ruim de tijd nemen om te luisteren kan dan voelen als vertraging en als niets doen. Toch blijkt uit de ervaring met 84 pioniersplekken dat het bijzonder waardevol is om de tijd te nemen

om goed te luisteren. Niet een zaterdag, niet een week, maar soms wel maanden of een jaar lang.

**“Ruim de tijd nemen om te luisteren kan
voelen als vertraging en als niets doen.”**

Als we het bij pionieren hebben over luisteren, dan gaat het om luisteren in vier richtingen: naar God, naar de kerk in brede zin, naar de context en naar het team dat gaat pionieren. Bij luisteren gaat het niet alleen over iets horen met je oren, maar ook over observeren, meedoen, proberen, ervaren en analyseren. Luisteren betekent dat je openstaat voor wat God, de context, de kerk en de teamleden van het pioniersteam hebben in te brengen. Je kunt dit bijvoorbeeld vormgeven door gesprekken met sleutelfiguren in de buurt, door het analyseren van CBS-statistieken, door het maken van een gebedswandeling en door te ontdekken welke passie en talenten de leden van het team hebben. Op www.lerenpionieren.nl zijn hiervoor veel praktische tips te vinden.

IN DE PRAKTIJK

Terug naar het pioniersteam dat iets voor jonge gezinnen wilde betekenen. Na de conclusie dat er weinig jonge gezinnen in het dorp zijn, gooit dit team het bijltje er niet bij neer. Ze starten een periode waarin ze gaan luisteren. Ze voeren gesprekken met de wijkagent, de huisarts, de wethouder, de journalist, een uitvaartondernemer en de directeur van de basisschool. Daarin wordt duidelijk dat er veel eenzaamheid is in het dorp. Met name onder mensen die te maken hebben met een verlieservaring, zoals verlies van werk of een partner. De gemeente ziet dit ook als een groeiend probleem. Tijdens gesprekken in het team blijkt dat teamleden zelf ook meer affiniteit hebben met een oudere doelgroep dan met kinderen. Het plan om iets voor jonge gezinnen te gaan doen gaat overboord. Er komt een nieuw idee voor in de plaats: iets betekenen voor mensen die geholpen zijn met wat meer sociale contacten. Ze zetten een tent op het dorpsplein en vragen voorbijgangers: "Kent u mensen die gebaat zijn bij wat meer sociaal contact?" en "Wat zouden we voor deze mensen kunnen betekenen?" Er ontstaan mooie gesprekken. Uiteindelijk begint het team met ontmoetingsmaaltijden, waarbij ook gespreksthema's worden ingebracht. Heel wat mensen die ze op het dorpsplein spraken, komen een hapje eten en gaan in gesprek.

Een andere pioniersplek, in een grote stad, doet ook goede ervaringen op met luisteren tijdens de voorbereiding. Eén van de teamleden had de indruk had dat ze tegen een ouder bij school, met wie ze wel eens een oppervlakkig praatje maakte, moest zeggen: "Volgens mij ben je ergens naar op zoek?" Dit was een vraag die veel losmaakte bij deze man en zijn gezin. Afgelopen voorjaar is hij gedoopt in de rivier die door de stad stroomt. Ook zijn vrouw is in datzelfde jaar tot geloof gekomen. Het was een enorme bemoediging voor het team en een aanmoediging om door te gaan met luisteren, naar God en naar mensen. Toen dit echtpaar kwam met de vraag om meer over God te leren, is een Alpha-cursus gestart, waarbij spontaan meer mensen uit hun netwerk zijn aangehaakt. Het team startte met deze Alpha-cursus omdat ze de indruk hadden dat de tijd rijp was om dat te doen. Ze hadden de overtuiging dat God hen tot deze stap riep.

“Luisteren kan passief klinken, maar in de praktijk is het een cruciale fase.”

Luisteren kan passief klinken, maar in de praktijk is het een cruciale fase, waarin liefde, vertrouwen en relaties groeien met nieuwe mensen. Daarmee wordt de basis gelegd voor het pionieren, voor een nieuwe gemeenschap van mensen die samen optrekken. Daarnaast ontdekken we hoe God wil werken. Zo kunnen we meebewegen in zijn mooie missie met mensen op deze aarde.

LUISTEREN IS LIEFHEBBEN

Luisteren is méér dan een fase voorafgaand aan het 'echte' pionieren; luisteren is deel van de *missie* van een pioniersplek. Luisteren betekent aandacht en liefde geven, zelf deel worden van het leven van de mensen die je op het oog hebt. Er ontstaat wederkerigheid: je komt niet alleen informatie over je context halen, er ontwikkelen zich nieuwe vriendschappen waarin ruimte is om van elkaar te leren. Vaker dan verwacht blijkt dat er dan bij mensen openheid is om over het christelijk geloof te praten. In het begin van de luisterfase vaak uit nieuwsgierigheid of verbazing over waarom je bezig bent met pionieren en zoveel tijd steekt in het aangaan van relaties. Later ook uit inhoudelijke interesse.

GELEERD OM MEER TIJD TE NEMEN

Een aantal jaar geleden stimuleerden we pioniersplekken om snel te beginnen met het organiseren van activiteiten. Door de jaren heen hebben we echter gemerkt dat het beter is om ruim de tijd te nemen om te luisteren. Het betekent in veel gevallen dat er in het begin van een pioniersplek geen eigen activiteiten worden gestart.

Uiteindelijk levert het luisteren op dat de plannen verder uitgewerkt worden, beter aansluiten bij de context en bij de behoeften van mensen die daar leven. En we geloven dat deze plannen meer aansluiten bij de missie van God. Daarnaast is er door het luisteren vaak al een groepje mensen betrokken geraakt, het begin van een nieuwe gemeenschap.

WAT KUNNEN BESTAANDE KERKEN HIERMEE?

Deze les is niet alleen interessant voor startende pioniersplekken, maar ook voor bestaande gemeenten. Veel kerken zijn behoorlijk activiteitgericht. Het is bijvoorbeeld een ramp als de catechese moet stoppen wegens te weinig animo, maar in de jaren ervoor is er niet aan de bel getrokken als er jongeren niet meer werden gezien. Of we denken als kerk te weten op welke manier we mensen van buiten de kerk kunnen aanspreken met een activiteit, zonder deze mensen zelf daarover te spreken. Luisteren zorgt ervoor dat er relaties ontstaan en van daaruit misschien een activiteit, maar dat hoeft dan niet. Daarbij is werken vanuit het idee dat het Gods missie is waarbij wij worden ingeschakeld, een stuk ontspannender dan werken vanuit het idee dat je zelf succes moet hebben.

Jonna van den Berge-Bakker
Deel van het landelijk team pionieren

www.lerenpionieren.nl/ophoopvanzegen

Landelijk team pionieren
info@protestantsekerk.nl
030 880 1880